

มคอ.3 รายละเอียดของรายวิชา

Course Specification

รหัสวิชา 0107334

ประวัติศาสตร์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

(History of Local Wisdom)

รายวิชานี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประวัติศาสตร์

สาขาวิชาสังคมศาสตร์

หลักสูตรใหม่/หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2565

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยทักษิณ

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัส ชื่อรายวิชา จำนวนหน่วยกิต รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน รายวิชาที่เรียนพร้อมกัน และคำอธิบายรายวิชา

0107334

ประวัติศาสตร์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3(2-2-5)

History of Local Wisdom

บูรพวิชา : -

ควบคู่ : -

แนวคิดและวิธีการในการศึกษาประวัติศาสตร์ภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาการภูมิปัญญาท้องถิ่น การอนุรักษ์สืบทอด และการประยุกต์องค์ความรู้ประวัติศาสตร์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาคนและสังคม

Concepts and methods for studying history of local wisdom; development of local wisdom, conservation and transfer; application of knowledge on history of local wisdom for human and social development

2. ประเภทของรายวิชา

- ☐ ศึกษาทั่วไป
- ☐ วิชาพื้นฐานเฉพาะด้าน
- ☐ วิชาเอกบังคับ
- ☐ วิชาเอกเลือก
- ☐ วิชาโท
- ☒ วิชาเลือกเสรี

3. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา อ.ดร.อนันท์ พุฒิโชติ

อาจารย์ผู้สอน อ.ดร.อนันท์ พุฒิโชติ

4. ปีการศึกษา/ ภาคการศึกษา/ กลุ่มผู้เรียน

ปีการศึกษา 2568/ภาคการศึกษาปลาย / นิสิตชั้นปี 2

5. สถานที่เรียน

วันอังคาร 08.00 – 12.10 น. ห้อง 15213

6. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

1 พฤศจิกายน 2568

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้/มีความสามารถ/สมรรถนะที่ต้องการด้านต่าง ๆ

1. CLO1 เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและวิธีการในการศึกษาประวัติศาสตร์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. CLO1 เพื่อให้ผู้เรียนมีเจตคติทางประวัติศาสตร์ ตระหนักคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. CLO2 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาคนและสังคม

2. วัตถุประสงค์ของรายวิชา

เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการในการศึกษาประวัติศาสตร์ภูมิปัญญาท้องถิ่น การอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และการประยุกต์องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาคนและสังคม

หมวดที่ 3 ลักษณะการดำเนินการ

1. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

ภาคบรรยาย	ภาคปฏิบัติ	การศึกษาด้วยตนเอง
จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ 30(2x 15 สัปดาห์)	จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ 30 (2x 15 สัปดาห์)	จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ 75 (5x 15 สัปดาห์)

คำชี้แจง : ภาคการศึกษาคิดเป็นไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์

2. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์และช่องทางที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

3 ชั่วโมง/สัปดาห์ (ทุกวันพุธ เวลา 13.00 – 16.00 น. ณ ห้อง 13504)

หมวดที่ 4 แผนการสอนและการประเมินผล

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
1	-แนะนำรายวิชา และวิธีการดำเนินการสอน พร้อมทั้งข้อตกลงต่าง ๆ ในการเรียน - ทดสอบความรู้ก่อนเรียน เพื่อวัดความพร้อมของนิสิต	2	2	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน -แนะนำรายวิชา/ การประเมินผล สื่อที่ใช้ -มคอ.3	ดร. อนินทร์ พุฒิชิต
2	แนวทางการศึกษาประวัติศาสตร์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	2	2	กิจกรรมการเรียนรู้ -บรรยาย/อภิปราย -การอ่านผลงาน ประวัติศาสตร์ภูมิ ปัญญา สื่อที่ใช้ -powerpoint -ประวัติศาสตร์ นิพนธ์ภูมิปัญญา ท้องถิ่น	
3-7	- การศึกษาค้นคว้าข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นจาก แหล่งค้นคว้า แหล่งเรียนรู้ และฐานข้อมูลสำคัญในท้องถิ่นและในสื่อสารสนเทศ	10	10	กิจกรรมการเรียนรู้ -บรรยาย - การลงพื้นที่ ภาคสนามแหล่ง ค้นคว้าสำคัญ -การค้นคว้าและ นำเสนอผลงานโดย นิสิต สื่อที่ใช้ --ประวัติศาสตร์ นิพนธ์ภูมิปัญญา ท้องถิ่น -ผลงานนิสิต	ดร. อนินทร์ พุฒิชิต

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
8	การนำเสนอหัวข้อค้นคว้า/โครงการ / นวัตกรรมจากการศึกษา ประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญา (โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน)	2	2	กิจกรรมการเรียนรู้ -การนำเสนอผลงาน โดยนิสิต สื่อที่ใช้ -ผลงานนิสิต	ดร. อนินทร์ พุฒิชิต
9-11	การรวบรวมข้อมูลและการลงพื้นที่ ภาคสนาม เพื่อการจัดทำหัวข้อค้นคว้า/ โครงการ/นวัตกรรมจากการศึกษา ประวัติศาสตร์ภูมิปัญญา (โดยใช้ชุมชน เป็นฐาน)	6	6	กิจกรรมการเรียนรู้ -กิจกรรมภาคสนาม เพื่อจัดทำโครงการ สื่อที่ใช้ -ผลงานนิสิต	ดร. อนินทร์ พุฒิชิต
12	-การนำเสนอความก้าวหน้า ในการจัดทำ โครงการ/นวัตกรรม/การ ศึกษา ประวัติศาสตร์ภูมิปัญญาท้องถิ่น)	2	2	กิจกรรมการเรียนรู้ --การนำเสนอผลงาน โดยนิสิต สื่อที่ใช้ -ผลงานนิสิต	ดร. อนินทร์ พุฒิชิต
13-14	การจัดทำรายงาน/นวัตกรรมจาก การศึกษาประวัติศาสตร์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	4	4	กิจกรรมการเรียนรู้ -การค้นคว้าและ นำเสนอผลงานโดย นิสิต สื่อที่ใช้ -ผลงานนิสิต	ดร. อนินทร์ พุฒิชิต
15	นิสิตนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า และการ สร้างนวัตกรรมจากการศึกษา ประวัติศาสตร์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	2	2	กิจกรรมการเรียนรู้ - นิสิตค้นคว้าและ นำเสนอผลงาน การศึกษาค้นคว้า สื่อที่ใช้ -ผลงานนิสิต	ดร. อนินทร์ พุฒิชิต
16	สอบปลายภาค				
17					
รวม		30	30		

2. แผนพัฒนาประสิทธิภาพรายวิชา (ระบุได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 1. จัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของระยะเวลาทั้งหมดของรายวิชา
- ☐ 2. จัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการ องค์กร หรือหน่วยงาน
- ☒ 3. จัดการเรียนรู้เชิงรุก
- ☐ 4. รายวิชาส่งเสริมทักษะผู้ประกอบการของผู้เรียน
- ☐ 5. รายวิชาก่อให้เกิดนวัตกรรมของผู้เรียน โดยมีหนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากหน่วยงาน
- ☐ 6. จัดการเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ (online) ร่วมกับ ในที่ตั้ง (on-site)
- ☒ 7. มีการพัฒนาสื่อการสอนแบบออนไลน์โดยผ่าน TSU MOOC
- ☒ 8. เปิดเผยคะแนนเก็บก่อนการสอบปลายภาค
- ☒ 9. ส่งระดับขึ้นตามเวลาที่กำหนด โดยไม่มีข้อผิดพลาด
- ☒ 10. มีการทวนสอบรายวิชาในระบบของคณะฯ
- ☐ 11. อื่น ๆ ระบุ

3. แผนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ลำดับ	หัวเรื่อง/ประเด็น/รายละเอียด	วิธีการประเมิน/ ลักษณะการประเมิน	สัปดาห์ที่ ประเมิน	คะแนน
1	- แหล่งคนควา แหล่งเรียนรู้ และฐานข้อมูล ในการศึกษาประวัติศาสตร์ภูมิปัญญา ท้องถิ่น	- การมีส่วนร่วม กิจกรรมในชั้นเรียน -การนำเสนอการ ค้นคว้าของนิสิต	3-7	30
2	การจัดทำโครงงาน/นวัตกรรม/การศึกษา ประวัติศาสตร์ภูมิปัญญาท้องถิ่น (ประเด็น การนำเสนอหัวข้อ โครงงาน)	-การค้นคว้าและ นำเสนอของนิสิต		10
3	การจัดทำโครงงาน/นวัตกรรม/การศึกษา ประวัติศาสตร์ภูมิปัญญาท้องถิ่น (การ นำเสนอความก้าวหน้าในการรวบรวม ข้อมูล/การลงพื้นที่ภาคสนาม)	-ผลงานและการ นำเสนอ		10
4	การจัดทำรายงาน/นวัตกรรม/การศึกษา ประวัติศาสตร์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	-ประเมินจากผลงาน การศึกษา/โครงงาน		30
5	การนำเสนอนวัตกรรม/การศึกษา ประวัติศาสตร์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	-ประเมินจากการ นำเสนอ		15
6	ประมวลความรู้	สอบปลายภาค	16-17	15
คะแนนรวม				100

วิธีการตัดเกรด ☒ อิงเกณฑ์ (FIX-Rate)
☐ อิงกลุ่ม (T-Score)

การกำหนดช่วงคะแนนของเกรด

เกรด	A	B+	B	C+	C	D+	D	E/F
ช่วงคะแนน	≥80	≥75	≥70	≥65	≥60	≥55	≥50	≥0

หมวดที่ 5 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. ตำรา เอกสารหลัก และข้อมูลสำคัญ

กัลยานี ปฐิมาพรเทพ.(2548). รากแก้วแดนใต้ : ภูมิปัญญาไทย.กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

ดำรงค์ ชีวะสาโร.(2559). โครงการวิจัยศึกษาสายแหวงของช่างในรอรุ่มทะเลสาบ. สงขลา : คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ชวน เพชรแก้ว(บก).(2558). สืบรอยสาวย่านงานวัฒนธรรมภาคใต้. เชียงใหม่ : ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ทรงจิต พูลลาภ.(2546).ภูมิปัญญาไทยภาคใต้.กรุงเทพฯ : กองส่งเสริมการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

เบ็ญจวรรณ บัวขวัญ.(2554). คู่มือภูมิปัญญาอาหารพื้นบ้านรอรุ่มทะเลสาบสงขลา.พัทลุง วิทยาลัยภูมิปัญญาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ.

วิทยา อารณณ์, เกศสุดา สิทธิสันติกุล.(2547). พื้นฟูภูมิปัญญาปักษ์ใต้ : ผ่านกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น.เชียงใหม่ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานภาค.

สถาพร ศรีสังัจจ.(บก).(2545).ภูมิปัญญาชาวใต้.สงขลา : สถาบันทักษิณคดีศึกษา.

อุบลศรี อรรถพันธุ์. (2556). ภูมิปัญญาในครัวไฟปักษ์ใต้. สงขลา : สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.

อัมพร ศรีประสิทธิ์. (2554).รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่อง การศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นใต้. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

2. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

เก่งกิจ กิติเรียงลาภ. (2561). **แผนที่สร้างชาติ: รัฐประชาชาติกับการทำแผนที่หมู่บ้านไทยในยุคสงครามเย็น.** กรุงเทพฯ : Illuminations Editions.

กาญจณี ละอองศรี และธเนศ อาภรณ์สุวรรณ (บก). (2544). **ลิมโคตรเหง้าก็เผาแผ่นดิน: รวมบทความเนื่องในวาระครบรอบ 60 ปี ชาลววิทย์ เกษตรศิริ.** กรุงเทพฯ: มติชน.

กอแก้ว วงศ์พันธุ์. (2557). **กาลิโงเต : ชุมชนเมืองกับการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนภายใต้ภูมิปัญญาท้องถิ่นชาว.รูสมิแล.** ปีที่ 35, ฉบับที่ 4 ,หน้า83-86.

ไข่มุก อุทยาวลี. (2546). **ตำนานในฐานะภูมิปัญญาท้องถิ่นในวัฒนธรรมภาคใต้. รูสมิแล** ปีที่ 24,ฉบับที่ 2 , หน้า 1-17.

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2554). **แนวคิดเศรษฐกิจชุมชน : ข้อเสนอทางทฤษฎีในบริบทต่างสังคม.** กรุงเทพฯ : สร้างสรรค์.

จิตพันธ์ พัฒนมงคล.(2565). **ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ความสำคัญของสิ่งที่จับต้องไม่ได้. สารคดี.** ปีที่ 38, ฉบับที่ 448, หน้า 26-31.

ทิพย์ หาสาสน์ศรี. (2551). **ภูมิปัญญาไทยกับการศึกษา.**กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ปรีชา กุลตัน.(2556). **รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ ภูมิปัญญาคนตรึงเงาของ นายเซ็ง อาบ.** สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.

พรพันธุ์ เขมคุณาศัย. (2542). **บานอ : สื่อสะท้อนภูมิปัญญาของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้.วารสารปาริชาติ** ปีที่ 11 ฉบับที่2 , หน้า 30-36.

ไพฑูรย์ มีกุล. (2550). **แนวคิด และแนวทางในการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น.วารสารสุโขทัยธรรมาธิราช.** ปีที่ 20,ฉบับที่2 , หน้า21-39.

วรรณวิภา สุเนตต์ตา. (2557)**เครื่องราง : สัญลักษณ์ทางภูมิปัญญาไทยจากอดีตสู่สินค้าทางวัฒนธรรม. ศิลปวัฒนธรรม** ปีที่ 35, ฉบับที่ 5 ,หน้า 38-43.

วิจิตร อมรวริยะชัย.(2554). **ภูมิปัญญาชาวบ้านในจังหวัดพัทลุง กรณีการศึกษา วิจัย พื้นฟูภูมิปัญญาเกษตรกรรมของชุมชนพนางตุง.** สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.

มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ.(2552). **การศึกษาในระบบโรงเรียน : ปฏิบัติการสร้างควมหมายและอัตลักษณ์ให้กับภูมิปัญญาของชุมชน.**สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.

สุรัชย์ ทูหมัด.(2562). **การจัดการเรียนรู้บนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นในศตวรรษที่ 21.วิทยากรย** ปีที่ 118, ฉบับที่ 10 ,หน้า 46-48.

* ในแต่ละหัวข้อบรรยายจะแจ้งรายชื่อหนังสืออ่านประกอบเพิ่มเติมตามแต่ละหัวข้อ